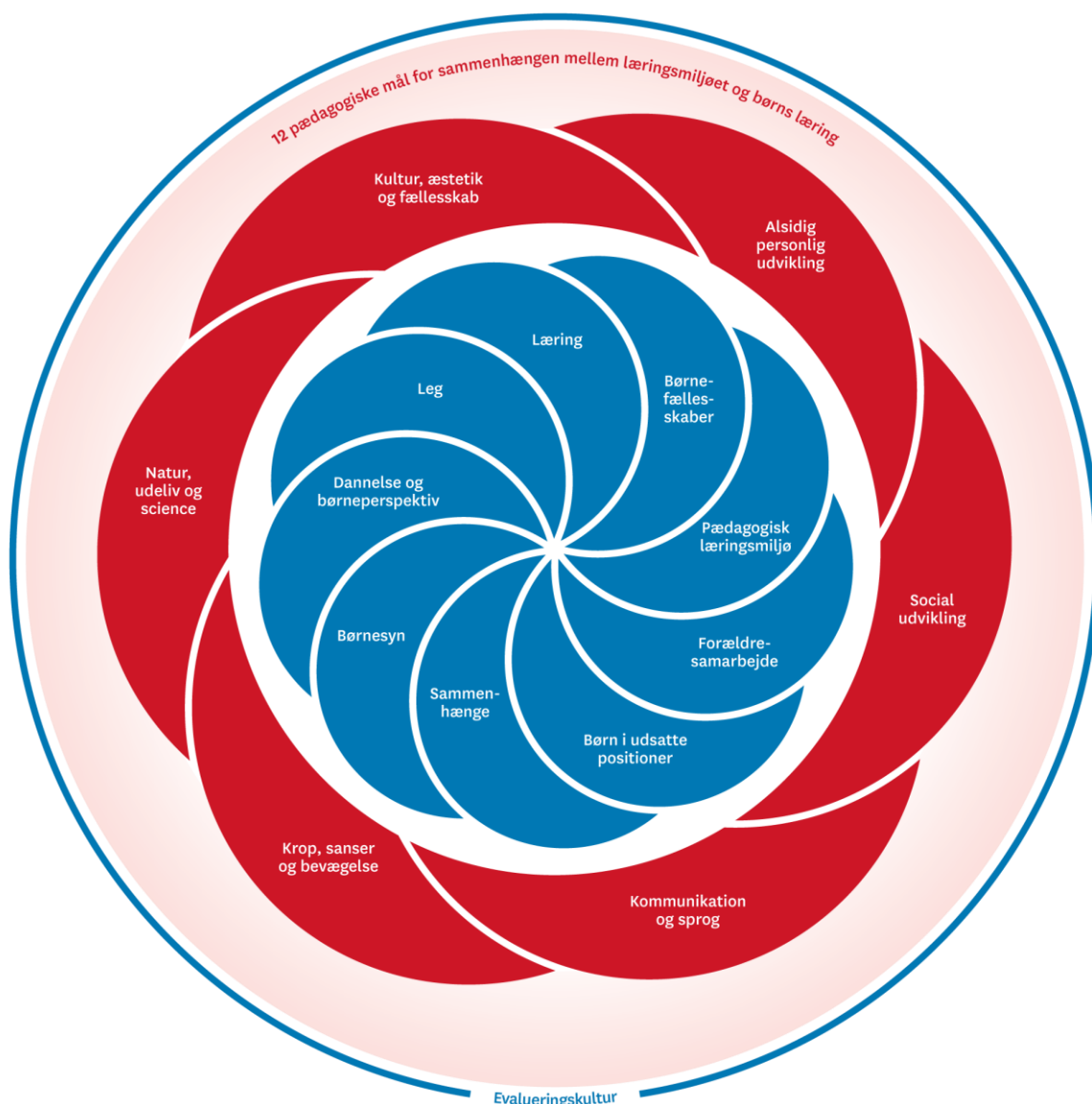

Pædagogisk læreplan for Genner Univers 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	2
Hvem er vi?.....	4
Pædagogisk grundlag.....	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber.....	6
Pædagogisk læringsmiljø.....	12
Samarbejde med forældre om børns læring.....	14
Børn i udsatte positioner	16
Sammenhæng til børnehaveklassen	19
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	21
Inddragelse af lokalsamfundet	21
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	22
De seks læreplanstemaer.....	24
Alsidig personlig udvikling.....	24
Social udvikling	25
Kommunikation og sprog	27
Krop, sanser og bevægelse	28
Natur, udeliv og science.....	29
Kultur, æstetik og fællesskab	30
Evalueringskultur	32

Hvem er vi?

Genner Univers er en kommunal institution med både dagtilbud og skole. Dagtilbudsdelen har en småbørnsgruppe med pt. 12 børn og en børnehavegruppe med pt. 18 børn. Skoledelen har pt. 51 elever fra 0.-6. kl. og pt. 24 børn i SFO.

Genner Univers ligger i Genner mellem Haderslev og Aabenraa. Institutionen ligger i et fantastisk naturskønt område tæt på skov og strand med muligheder for forskellige aktiviteter. Også udendørsarealerne omkring Genner Univers er gode. En lille legeplads i tæt tilknytning til stuerne og store udearealer med sportsplads, skolens legeplads, bålsted, gode cykel/gangstier i lokalområdet giver rig mulighed for alsidige udeaktiviteter.

Vi har gode fysiske rammer som indbyder til leg og læring, både i store og små grupper. Der er en (snart to) stuer til småbørnsgruppen, en stue til børnehaven og et fælles køkken. På 1. sal er der et sprogrum, et puderum, et musik/udklædningsrum, et legerum med legekøkken og dukkekrog, der bruges i mindre grupper. Herudover er der fælles med skolen "salen" til fysisk udfordrende lege, motorik, musik og teater oplevelser. Børnehaven brugen også Genner Hallen en gang om ugen.

Vi arbejder hele tiden på at optimere vores fysiske rammer, så det giver børnene det bedst mulige læringsmiljø.

Genner Univers har en 17 personers bus, der bruges til ture lidt længere væk og til kørsel til svømmehallen.

Genner Univers har primært børn fra nærområdet – en mindre lokalsamfund, der de seneste år har tiltrukket flere nye børnefamilier.

Genner Univers opgave er

- at skabe rammer og mulighed for leg, læring, udvikling og trivsel for alle i et dannende læringsfællesskab.
- at tage udgangspunkt i den enkeltes potentiale.
- at understøtte, at alle børn oplever sig som en anerkendt del af et fællesskab, hvor der er optimal mulighed for trivsel og udvikling for den enkelte.

Vi lægger vægt på et godt og tæt samarbejde med forældrene. Samarbejdet tager udgangspunkt både i den daglige snak, men også løbende samtaler, hvor der er fokus på barnets udvikling og trivsel. Målet er at skabe en sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Vi arbejder således løbende på at udvikle kvaliteten i de læringsmiljøer, der skabes for hele dagen.

Vi arbejder hver dag med at skabe læringsmiljøer, der er sjove og spændende, så børnene har lyst til at være deltagende og lære noget. Vi arbejder med bevidstheden om at alle børn er naturlige nysgerrige og de lærer gennem positive relationer til os og børnefællesskabet. Vi er optaget af at understøtte barnets spor, med blik på, at børn godt selv kan være med til at skabe et læringsmiljø. I Genner Univers er vi optaget af, hvordan vi bedst muligt udnytter vores viden om, hvordan børn lærer.

Vi ønsker at skabe nogle trygge rammer for børnene, hvor der er tillid til de voksne samt de andre børn. Vi ønsker en kultur blandt børn og voksne, hvor der tales pænt til hinanden, hvor man omgås hinanden med respekt og at alle er med til at bidrage til et mangfoldigt fællesskab med plads og rum til alle.

Som personale vægter vi høj faglighed samt god sparring og refleksion blandt kollegaer. Vi ser alle børn som ligeværdige. Vi arbejder med anerkendelse, respekt og dialog og ønsker at skabe en hverdag i børnehøjde.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn: At være barn har værdi i sig selv – der skal være tid og ro til at være barn. Børn er kompetente og aktive medskabere af egen læring og udvikling inden for de rammer, der muliggøres af det pædagogiske personale. Børn skal udfordres, støttes og udvikle sig gennem leg, andre aktiviteter og rutiner i det enkelte barns tempo. Børn skal opleve at have en demokratisk stemme.

Refleksioner:

Det er vigtigt, at vi tager udgangspunkt i det, der rører sig i det enkelte barn og børnegruppen lige nu. Hvis man føler, at man bliver taget alvorligt, og at det, man siger, bliver hørt, styrker det ens selvværd og ens lyst til at deltage og bidrage med nye ideer. I sidste ende giver det en tilfredsstillende og glæde ved at være sammen med andre og at ytre sig, som man kan uanset alder.

De voksne skal værne om børns ret til at være børn. Børn skal kunne føle sig betydningsfulde og kunne øve indflydelse på hverdagslivet i institutionen.

Institutionens fysiske og psykiske rammer skal udfordre børnenes nysgerrighed og skabe trygge rammer for børnene bl.a. med en fast struktur i dagligdagen.

Vi tilstræber at understøtte det enkelte barns læreproces med udgangspunkt i det, barnet allerede kan. Det gør vi ved at følge barnets perspektiv, og når vi møder barnet positivt, når det inviterer os eller andre børn ind i dialogen, relationen eller legen. Det er med til, at barnet føler sig værdsat.

Kreative aktiviteter, hvor barnet er inddraget i valg af materialer, giver det mulighed for at udtrykke sig.

Den frie leg er med til at skabe kreativitet og til dannelse af relationer. Igennem den frie leg lærer barnet bl.a. de sociale spilleregler at kende.

I legen – både spontan og tilrettelagt leg – bør der være elementer af læring. For at kunne være med i en leg, skal man ikke alene kende, men også kunne følge spillereglerne. Denne læring bliver justeret hele livet – hvor det hos det 2-årige barn f.eks. kan dreje sig om at lære, at man ikke bare kan bryde ind i en leg ved at vælte et tårn af klodser eller tage alle tingene i ”købmandsbutikken”, handler det hos det 4-5 årige barn om sprogligt at kunne formulere et ønske til legen og forstå de andres ønsker.

De børnefællesskaber der skabes i småbørnsgruppen fortsætter ofte ind i børnehaven og skolen, så det er vigtigt med rammer, der understøtter gode fællesskabsoplevelser for alle.

Eksempler fra hverdagen:

For at understøtte det enkelte barns betydning for gruppen snakker vi om, hvem der er i gruppen i dag, og hvem vi mangler. Hvis et barn er sygt, kan vi finde på at sende en video med en hilsen og et ønske om god bedring. Når børnene går hjem, spørger vi dem, om vi ikke må få et knus. Vi opfordrer vores børn til at give hinanden knus, f.eks. om morgenen, når de bliver begejstret for at se et andet barn, der netop er kommet. Et knus signalerer nærvær og ro og kan erstatte et måske lidt vildere begejstret udfald mod barnet, som nemmere kan ende i misforståelser og gråd.

Børnegruppen er flere dage om ugen delt op i mindre grupper, og aktiviteten tilpasses gruppen. I disse mindre grupper sørger, vi for at alle børn deltager i det omfang, de ønsker det. Når vi f.eks. er i køkkenet med 2-3 børn, er der ekstra tid og plads til at tage tingene i det enkelte barns tempo.

Vi har prøvet at indrette børnehaven med henblik på at skabe nogle gode rammer for leg, f.eks. er bordene på stuen nøje placeret på baggrund af refleksioner over børnenes hverdag. Borde og andre møbler er med til at skabe små rum i det store rum, så det giver børnene mulighed for fordybelse.

Børnene er med til at rydde madrasser og tæpper væk efter middagslur og sætte service i opvaskemaskinen. Det giver en følelse af ansvar og af at være en del af fællesskabet.

Et planlagt boldspil på legepladsen kan ende i en spontan aktivitet, fordi børnene måske er mere interesseret i at finde ”krible-krable-dyr”, og vi vælger at følge børnenes perspektiv.

Til samling kan barnet opleve medbestemmelse i valg af sange, lege eller oplæsning af historier.

Dannelse og børneperspektiv: børn skal høres og tages alvorligt. Børn skal opleve at have indflydelse på udformningen af dagligdagen og aktiviteterne. Dannelse er at forankre værdier og viden i egen personlighed, så man kan orientere sig i verden, hensynsfuldt, kritisk og demokratisk. Personalet er ansvarligt for muligheden for dette i trygge pædagogiske læringsmiljøer med udgangspunkt i et børneperspektiv.

Refleksioner:

Dannelse er en proces, som sker i medspil og modspil med andre og er en del af det at kunne indgå i det fællesskab, der er. Vi skal bidrage til, at børn kan forstå de normer og værdier, som er vigtige for fællesskabet. Ved at have positive forventninger til barnet, får det selv en oplevelse af rent faktisk at *kunne* bidrage med noget positivt og uundværligt.

I dannelsesprocessen bliver det, vi gør som voksne, meget tydeligt. Børn gør ikke det, vi siger, de skal gøre, men i langt højere grad, det vi gør. De efterligner de voksne, som er rollemodeller for dem. Det er deres forældre og pædagoger/daginstitutionspersonale i meget høj grad. Derfor er det meget vigtigt, at vi overvejer, hvordan vores syn på dannelse udmøntes i vores handlinger, idet det er dem, børnene forholder sig til og agerer efter.

Eksempler fra hverdagen:

Det er en del af børnenes dannelsesproces at lære at dække bord, at vaske hænder, inden de skal spise og at stå i kø og vente på, at det bliver deres tur. Det er også dannelse at kunne sige tak, når man får noget, eller har fået hjælp – uanset hvem hjælpen kommer fra. Når børnene hjælper hinanden og spørger, om de må være med i en leg, i stedet for bare at mase sig ind, agerer de på en dannet måde. Det samme gælder, når de leger sammen og lytter til de andre børns mening.

Vi forsøger at følge børnenes perspektiv, når de f.eks. bliver uvenner. Det gør vi ved at spørge, hvorfor barnet blev ked af det eller vred - i stedet for at konkludere ud fra vores eget perspektiv. Vi viser dem dermed, at deres syn på det skete er meget vigtig og tages alvorligt – også selv om vi som voksne måske ikke er enige.

Samling først på dagen giver os mulighed for at få sagt pænt godmorgen til hinanden, og vi snakker om, hvad der skal ske i dag. Dette visualiseres via piktogrammer, som vi oplever, giver noget ekstra til samtalen, og børnene virker interesserede og engagerer sig i at få indflydelse på dagen. De mindste børn har mulighed for at vælge sange ud fra billeder, der hænger på væggen.

Vi forsøger at lytte til børnenes idéer, så vi sammen kan finde ud af, hvordan dagen skal forløbe i det omfang, det kan lade sig gøre. Når det lykkes, giver det børnene en følelse af at blive lyttet til og taget alvorligt.

Leg: Leg har værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer bl.a. børns fantasi, fordybelse og nysgerrighed. Personalet skal sikre, at der er anerkendelse, rum og tid til leg og skal nogle gange støtte, guide og rammesætte legen.

Refleksioner:

I vores samvær med børnene i leg og læring indtager vi som voksne forskellige positioner. Vi skifter mellem at gå foran, ved siden af og bag ved barnet - Friedrich Frøbels tre læringsrum. Vi går foran barnet (læringsrum 1), når det er os, der introducerer en aktivitet og styrer denne, vi går ved siden af barnet (læringsrum 2), når vi deltager på lige fod med barnet i legen, og vi går bag ved barnet (læringsrum 3), når vi trækker os ud af legen og/eller lader barnet bestemme, hvordan legen skal udvikle sig i den frie leg. Der kan ses eksempler på dette herunder og under "Læring" og "Børnefællesskaber"

Leg er noget af det vigtigste i vores hverdag. Børnene skal opleve, det er sjovt at være i institutionen, og derfor sørger vi for, der altid er plads til legen. Legen kan foregå på mange forskellige måder: fri leg, tilrettelagt leg, udendørs leg, leg med "ting" osv. Vi er opmærksomme på, at nogle børn har nemt ved at lege mens andre har sværere ved det, og her er det særlig vigtigt med støtte.

Vi skal dog også være opmærksomme på, at børn på en lang dag sammen med mange mennesker, kan have brug for at være alene med deres aktivitet.

Det er ikke altid, at børnenes spontane aktiviteter har mulighed for at folde sig ud under vokseninitierede aktiviteter. Det kan der være forskellige grunde til, men det er vigtigt at have fokus på at give børnene både tid og rum til deres spontane aktiviteter i løbet af dagen.

Eksempler fra hverdagen:

Nogle gange undersøger vi sammen noget på lpaden, som børnene er optagede af. Det kan være, vi gerne vil høre, hvad en fasan siger.

Børnene finder selv på at bruge de forskellige legeredskaber på forskellige måder, når de leger. Nogle dage er det Bobles-skamler der kommer frem, fordi de skal bruges til at lave et tog eller en bus med. De begynder at synge hjulene på bussen, og vil gerne have, at vi hjælper med at få deres egne navne til at indgå i sangen. Det kan også ske, at vi synger, at vi skal med toget ud på landet og børnene siger, hvilke ting, de kan se ud ad ruden. Andre dage bruger de Bobles til at se, hvem der kan trille dem længst igennem stuen. Det kan også være, de gerne vil have, at vi laver en bane med dem, som man kan gå på line på eller at de bliver sat op, så børnene kan hoppe ned af dem. Disse eksempler er for at illustrere, at børnene fuldt ud er i stand

til selv at sætte legen i gang og bruge deres fantasi, hvilket vi ønsker at medvirke til. (se også eksempler under "Leg" og "Læring")

En leg skal være en god leg for alle parter, og hvis legen udvikler sig negativt, går vi ofte ind og støtter med at få legen på rette spor. Når vi kender vores børn godt, ved vi dog også, at nogle børn skal have muligheden for selv at løse de konflikter, der kan opstå, her står vi ved siden af, og støtter, hvis der bliver brug for det.

Vi kvalificerer de små børns leg ved at give dem redskaber og ord til legen ud fra det, vi kan se, de er optagede af: "Hej, jeg kan se, du har lyst til at lege med tasker – skal vi lave en købmandsbutik og gå på shopping?"

Hvis et barn ikke må være med i en leg, er det vores opgave at hjælpe det ind i legen ved f.eks. at foreslå en rolle til barnet. Hvis det ikke lykkes, må den voksne være med til at finde et alternativ for det, måske sammen med et andet barn eller en gruppe - f.eks.: "Vil du gerne lege med dyr? Vi kan lave en zoologisk have eller en bondegård. Tror du, der er andre, der vil være med i legen? Måske kan X hjælpe med at sætte dyrene op?" Vi må dog altid overveje, hvorvidt vi kvalificerer eller forstyrrer legen.

Om morgenen i børnehaven er der fokus på "Stille" aktiviteter på stuen, så der er rum til at børnene kan blive afleveret, spise morgenmad osv. Det sker, at nogle af børnene gerne vil lege en lidt mere støjende leg. Vi forsøger at imødekomme dem ved at give mulighed for dette i et hjørne af køkkenet i stedet for.

Læring: Børns læring i dagtilbud forstås bredt, og personalets arbejde med læring handler om at understøtte børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling – bl.a. at stimulere børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd, sprog og motorik gennem leg, relationer og udforskning. Læring understøttes, når man følger børns undren, nysgerrighed samt spontane interesse, og læring finder sted i børne- og vokseninitierede aktiviteter, leg og rutinesituationer.

Refleksioner:

Børnene er meget opmærksomme på det, der sker omkring dem. Det gælder både de andre børns ageren, de voksne, når vinduespudderen er der, pedellen, der arbejder ude på gangen, vores rengøringspersonale og andre voksne, der kommer hos os. Nysgerrigheden gør sig også gældende, når vi er på tur eller på legepladsen. Børnene skal gerne opleve, at vi voksne er klar til at lytte, være nysgerrige sammen med dem og ønsker at svare dem, så godt vi kan. Det er vigtigt, for at de bliver ved med at have gåpåmod, være nysgerrige og har lyst til at lære nyt og i sidste ende at forstå sig selv som en del af verden.

Læring inddrages i alle dagens rutiner og aktiviteter. Vi ser både læring i børnenes egen leg (f.eks. sociale spilleregler), i rutinerne (f.eks. at tage tøj på inden man skal ud – rækkefølge, motorik, balance osv.) og i de voksenstyrede aktiviteter (der ofte har et bestemt formål og dermed noget bestemt, der skal læres). Motorikken er desuden i fokus, når vi laver fysiske aktiviteter i hallen og salen.

Eksempler fra hverdagen:

Vi arbejder med månedsplaner og små læringsgrupper for at støtte børnenes læreprocesser.

Når vi f.eks. arbejder med "Vi lærer sprog", er det altid igennem leg, sang, kreativitet eller bevægelse. Vi arbejder med John Deweys begreb "Learning by doing". Børnene skal have lov til at afprøve ting, for at finde ud af hvad der sker, når de f.eks. triller en bold ned ad en rampe, eller når de leger med deres kop, og der er vand i, og de vælter den osv. Vi snakker meget med børnene på forskellige måder og med forskellige formål. Ofte opstår der spontane situationer, hvor børnenes ordforråd ikke rækker, men hvor vi som voksne bevidst vælger at bruge "voksne" ord. Børnene vil typisk være nysgerrige efter at forstå dette nye mærkelige ord, som så kræver en forklaring i børnehøjde. Hvis ordet "smager" godt, kan det blive gentaget mange gange af børnene. Nogle gange kommer de dagen efter og snakker videre om det.

Vi har fokus på kroppen, når vi synger om vores knogler (knoglesangen). Børnene finder ud af, at de har forskellige kropsdele, og at de kan bevæge dem. Det kan også være i dialogisk læsning, når vi lægger puslespil

og ser, hvad kroppen består af, og når vi laver yoga med børnene. Vi har taget billeder af børnenes ansigter og taler om, hvordan vi alle ser forskellige ud mht. farver (hår/øjne), osv. Vi taler om størrelser, og vi sammenligner højden på børnene.

Vi anvender en formidlingskuffert "Rejsen ind i kroppen", der indeholder lege, spil, sange, historier og eksperimenter. Disse ting understøtter læreplanstemaet "natur, udeliv og science", men arbejder også på tværs af øvrige læreplanstemaer, så som "krop, sanser og bevægelse" og "kommunikation og sprog". Børnene udviser stor nysgerrighed og gåpåmod.

Når vi er kreative og maler eller tegner, opdager børnene, at tegningen "bliver væk", hvis man maler med mørke farver.

Børnene spørger tit om, hvad det er, når de hører en lyd, som f.eks. vores pedel laver. Nogle gange går vi ud og undersøger lyden, andre gange snakker vi med børnene om, hvad det er han laver, hvis vi f.eks. sidder og spiser.

Når børnene skal prøve noget, som de måske ikke helt kan endnu, opmuntrer vi dem med ord (hvor er du god til at øve dig), gestik (f.eks. high five, når det lykkes) og mimik. Det kan f.eks. dreje sig om at tage en flyverdragt på, trække ærmer op ved håndvask, hjælpe et andet barn op, når det er faldet eller hjælpe en anden, når man selv er færdig.

Vi finder orme/larver/insekter på legepladsen. Vi opmuntrer børnene til at komme med bud på, hvad de lever af og hvor de lever. Vi sammenligner størrelser. Måske tjekker vi fakta på Ipad eller i bøger, hvis børnene viser interesse for det.

Børnefællesskaber: Børn leger, lærer og dannes i børnefællesskaber og deres relationer til hinanden er afgørende. Det pædagogiske personale skaber rammerne for, at alle børn med hver deres forskellige forudsætninger deltager og oplever sig som en del af børnefællesskabet. Der skal være mulighed for at skabe fællesskaber på tværs af alder, køn og kultur. Forældre har et medansvar for at skabe et velfungerende fællesskab.

Refleksioner:

Børnefællesskaber er fællesskaber for og med børn. Den voksne skaber rammerne, men børnene skal have plads til at udfolde sig og påvirke fællesskabet. Forældrene er med til at skabe gode børnefællesskaber ved f.eks. at opmuntre deres barn til at indgå legeaftaler på kryds og tværs i børnegruppen, da det er en god erfaring for barnet at få mange forskellige legeoplevelser. Det gøres også ved at tale positivt om deres barns kammerater – så der ikke forplanter sig modvilje mod bestemte børn.

Vi har stort fokus på at skabe gode børnefællesskaber for alle børn. Disse fællesskaber kan danne grobund for, hvordan barnet senere i livet deltager i fællesskaber. Vi er meget opmærksomme på, at alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet. Hvis vi oplever, at et barn ikke rigtig er med, sørger vi for at finde ud af, hvordan vores praksis kan ændre på dette, sådan at der kan dannes nye relationer, hvor barnet kan få mulighed for at afprøve forskellige positioner og roller.

Det er vigtigt for os, at vi er med til at skabe rammer for legen, der gør, at børnene lærer, at alle børn har forskellige ting at byde ind med i legen, så det barn, som måske ikke helt er kommet ind i børnefællesskabet, kan opleve at blive en værdifuld del af det. Det er også vigtigt at arbejde med de følelser, alle mennesker har, og hvordan de ser ud, når de kommer til udtryk. Dette er med til at øge børnenes empatiske evner.

Eksempler fra hverdagen:

Børnene elsker, når voksne pludselig opfører sig "barnligt" og "skørt". Så kommer børnene som regel og vil være med. På den måde skaber vi et fællesskab, som alle børnene kan deltage i.

Hver morgen og eftermiddag er småbørnsgruppen i børnehaven. Her har børnene mulighed for at lege med de lidt ældre børn. De laver f.eks. en brio-togbane sammen, hvor de ældre børn viser, hvordan man gør. Om

eftermiddagen, når børnene begynder at tage hjem, er forældrene gode til at give børnene medansvar for fællesskabet ved at spørge dem, om der er noget, de skal have ryddet op.

Vi bakker op om legeaftaler uden for børnehaven og snakker med børnene om, hvad de har leget, når de har været på besøg hos hinanden.

Børnene skal være med til at rydde af bordet, når vi har spist. Det er vigtigt, at børnene også her kan deltage i et fællesskab, og at de er sammen om at få sat tingene væk. Her viser de også, at de kan hjælpe hinanden, så servicet står rigtigt i opvaskemaskinen, og de lærer at vente på hinanden, både når det gælder om at få sat sin kop i opvaskemaskinen, og når de skal vente på, at alle er klar til at gå ind på stuen igen. Børnene bliver dermed ikke kun en værdifuld og værdsat del af fællesskabet, men lærer også at tage et medansvar for at gruppen fungerer.

Det kan også være de største børn, der hjælper de mindre med at få kassen med skiftetøj ned fra rummet, tøj der skal lynes eller knappes, ostehapsen der skal åbnes, eller mælk der skal hældes op. Børnene kan få en succesoplevelse ved at hjælpe et andet barn, og det barn, der bliver hjulpet, får også herigennem følelsen af at "jeg er værd at hjælpe – de andre vil mig det godt".

Vi sætter ord på det, barnet gør, når det f.eks. tager bilen fra en anden. "Vil du også lege med biler ligesom X – se nu finder vi en bil til dig". Samtidig respekterer vi også, hvis et eller flere børn vil lege uforstyrret, og hjælper med at få det sagt på en ordentlig måde, så barnet ikke føler sig afvist. Vi øver børnene i at se værdien i at have andre med i legen.

Et eksempel på en leg, der opstår helt uden indblanding fra voksne, kan være et vandløb, der udformes i fællesskab blandt børnene i sandkassen efter et regnvejr. Projektet vokser med antal børn og ideer og kan ende med at indeholde et kæmpe vandløb med grotter og øer.

Når vi bygger en motorikbane i salen, hjælper børn og voksne hinanden. Børnene begynder at bruge banen på deres egen måde. Indimellem må vi styre legen, men børnene finder som regel hurtigt ud af det igen. Legen ændrer ofte karakter, og nogle børn vælger fra, andre til.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen: Et stærkt pædagogisk læringsmiljø rummer alle elementerne i det fælles pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan. Personalet arbejder bevidst med, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges gennem hele dagen ud fra hensyn til børnenes perspektiv og deres forskellige forudsætninger, børnefællesskabet og børnegruppens sammensætning. Læring og trivsel er i fokus i personalets bevidste arbejde med leg, spontane og planlagte aktiviteter og rutiner.

Refleksioner:

Det er vigtigt, at vi som voksne har viljen til at forstå barnets intentioner i stedet for at konkludere ud fra vores egen forforståelse. Det er ligeledes vigtigt, at vi er opmærksomme på, hvilken betydning relationen har for handlingen og kommunikationen.

I børnehaven har tingene faste pladser (en dukkekrog, læsehjørne, kreativ reol, reol til spil osv). Derved har børnene mulighed for at have et overblik over stuen/tingene og kan selv finde de ting frem, de ønsker at benytte. I garderoben har hvert barn sin egen plads. Det har her mulighed for selv at gøre sig klar til legeplads, ture osv. med støtte fra den voksne. På stuen er der store opslagstavler og snore i loftet, som benyttes til at udstille de kreative produkter, børnene laver. Vi har mulighed for at benytte forskellige rum (puderum, hallen, salen osv.), som kan inspirere til forskellig slags leg.

Småbørnsgruppen har for nylig fået indrettet et ekstra rum, hvor der er bedre mulighed for at bevæge sig.

Vi prøver at skabe rum til mange aktiviteter i løbet af dagen. Samtidig overvejer vi, hvilke lege, rummene ”lægger op til”. Vi udnytter vores muligheder i huset og deler gerne børnene op i mindre grupper, så vi kan efterkomme deres behov bedst muligt. Der skal være plads til, at børnene kan udfolde sig, uden at den voksne sætter rammer eller regler. Der skal være plads, tid og rum til at børnene selv kan skabe leg.

Børn har brug for, at nogle ting er, som de plejer at være. Rutiner er der meget læring i, det giver meget øvelse motorisk, og følelse af at kunne mestre ting, som er nødvendige i en dagligdag. Rutiner er også med til at danne børnene til at forstå de normer og værdier, vi har.

Eksempler fra hverdagen:

For at børnene kan se ud på f.eks. månen, fugle og andre ting, som de bliver optaget af, kommer der nu nogle trapper, som de kan kravle op på. Disse vil også kunne flyttes og skabe rum til anden leg.

Genner Univers råder over en gammel gymnastiksal, som giver god mulighed for vild og grovmotorisk aktivitet. Den er også god til bevægelsessange. Småbørnsgruppen bruger salen én gang ugentligt.

Vi forsikrer det enkelte barn om, at de populære ting som f.eks. at tænde lyset om morgenen, at sætte ting i opvaskemaskinen, hoppe ned af skamlen og putte resten af madpakken i køleskabet, lukke køleskabet o.l. er noget, det også får lov til at gøre, når tid er.

Ved bleskift snakker vi om kroppen, hvad hedder kropsdelene, hvad kan de, hvilket køn er jeg o.a. Børnene øver sig i selv at trække bukser af og på, finde den ble, de skal bruge, vente på tur, hvis vi er flere på badeværelset ad gangen. Store børn finder bleer til de mindre børn.

Hver dag gennemgår en af pædagerne dagens struktur med ugedag, måned, vejret og dagens aktiviteter ved hjælp af piktogrammer. Børnene bliver inddraget og opmuntres til at række hånden op, når de vil sige noget. De får på skift lov til at sætte piktogrammerne op på tavlen.

Børnene får altid mulighed for at komme med forslag til, hvad vi kan lave. Vi følger meget gerne deres ideer, når det er muligt.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I hverdagen er der et tæt samarbejde mellem personale og forældre. Dette samarbejde skal være konstruktivt og bygge på tillid. Her skal barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse være i højsæde. Som personale har vi et ansvar for at inddrage forældrene i børnenes hverdagsliv. Og I forældre er altid velkomne til at stille spørgsmål. Vi ønsker, at forældrene bakker op om det arbejde, der relaterer til barnets trivsel og læring. Vi er anerkendende, lyttende og professionelle i vores tilgang, også når der er noget, det kan være svært at tale om. Vi følger op på samtaler og de aftaler, der evt. er blevet indgået. Der lægges stor vægt på det daglige møde med forældrene. Vi fortæller gerne om, hvordan barnets dag har været, en lille sjov historie eller andet fra dagen.

Ud over den daglige samtale bruges den digitale platform Aula. Aula er institutionens kommunikationskanal om både mere overordnede informationer og retningslinjer og dagligdagsbeskeder. I Aula bliver der lagt billeder fra dagligdagen og ture op. Billederne kan bruges af forældrene som udgangspunkt for en samtale om hverdagen med børnene.

Fælles for samarbejdet med forældrene i både småbørnsgruppen og børnehaven er, at vi ønsker følgende;

- Forældre skal føle sig velkomne
- Forældre skal føle, at vi som personale lytter, at vi er anerkendende og accepterer forskellighed
- Forældre skal opleve personalet som faglige med en ægte interesse for deres barn/børn
- Forældre skal opleve personale, der skaber tryghed og tillid for børnene i institutionen
- Forældre skal opleve at blive mødt med åbenhed
- Forældre skal opleves som en vigtig del af samarbejdet om deres barn/børn

Særligt for småbørnsgruppen

Forældre tilbydes en opstartssamtale, inden barnet begynder i Småbørnsgruppen. De får mulighed for at fortælle om barnet, og der lægges en plan for indkøring. Der bliver udarbejdet trivselsskemaer på børnene ved hhv. 12, 18 og 24 måneder. Der er også mulighed for samtaler med eksterne samarbejdspartnere som f.eks. fysioterapeut, talepædagog mm., hvis barnet har et særligt behov. Der tilbydes en samtale med forældre, når barnet er 2½ år. Her aftales nærmere om barnets start i børnehaven.

Eksempel fra hverdagen... Et barn bliver afhentet. Forældrene ”putter” barnet i tøjens imens pædagogen fortæller, hvordan barnet om formiddagen var blevet super god til selv at tage sit tøj på. Forældrene bliver glade, og pædagogen spørger, om hun sammen med barnet skal vise, hvordan de gjorde. Hermed fik pædagogen en snak med forældrene om, hvor godt og vigtigt det var for barnet at blive selvhjulpne. Forældrene tog godt imod pædagogens anvisninger og ville prøve at øve det derhjemme.

Særligt for børnehaven

Der er mulighed for et besøg i børnehaven før opstart. Forældrene får mulighed for at fortælle om barnet, og der laves aftaler om opstarten.

Efter ca. 3 måneder i børnehaven tilbydes forældrene en samtale om deres barns trivsel. Herefter tilbydes en samtale hvert år. I efteråret før skolestart er der i samtalen fokus på skolestart.

Vi sprogtester børn, når de er hhv. 3, 4 og 5 år. Der gives en tilbagemelding på testen fra personalet.

Der afholdes forældremøde hvert år i oktober/november. For forældre til kommende skolestarter vil der være et informationsmøde om indskrivning og skolestart i sammenhæng med forældremødet.

Der er også mulighed for samtaler med eksterne samarbejdspartnere som f.eks. fysioterapeut, talepædagog mm., hvis barnet har et særligt behov. At have en god dialog med forældrene både i hverdagen og til samtalerne er med til at understøtte trivsel og sikre barnets udvikling.

Børn i udsatte positioner

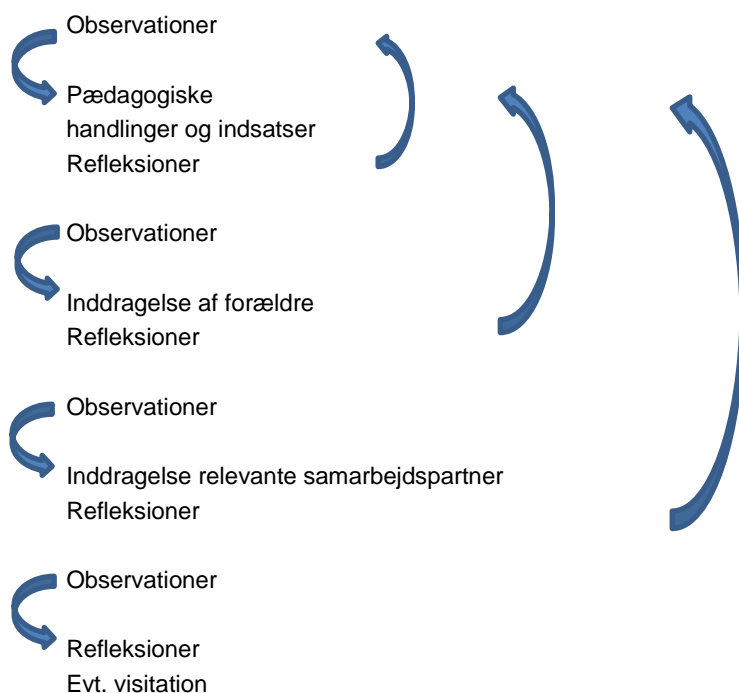
”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi arbejder ud fra nedenstående dynamiske model:

Dette miljø skabes ved, at der i det daglige arbejde skabes rammer, læringsmiljøer og fællesskaber, der tilgodeser det enkelte barns udvikling og læring. Pædagogiske handlinger og indsatser bygger på observationer og personalets refleksioner om børnenes trivsel og læring i hverdagen og skal grundlæggende sikre det gode børneliv. Ved en bekymring om et barns udvikling vil forældrene blive inviteret til en dialog med kontaktpædagogen og evt. lederen. I institutionen er der et tæt tværprofessionelt samarbejde med PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning), fysioterapeuter, ergoterapeuter, specialkorpsset, tosprogs konsulenter, familierådgivere mm. I samarbejde med PPR kan der planlægges og gennemføres særlige pædagogiske forløb, der vil støtte udvikling af læringsfællesskabet eller et barn i en kortere eller længere periode.

Refleksioner:

Et barn kan komme i en udsat position på mange forskellige måder og af mange forskellige grunde. Det kan f.eks. være i en periode grundet skilsmisse, dødsfald eller lign. Det kan også være, at barnet ikke mestrer det

sprog, han/hun skal bruge for at indgå og forhandle reglerne i en leg. Det vores opgave som personale at skabe et inkluderende læringsrum, hvor alle børn har mulighed for fordybelse og deltagelse på egne præmisser. Det er vores opgave og ansvar at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn har delttagelsesmuligheder i fællesskabet.

Det handler om at skabe et miljø i institutionen, der kan håndtere alle børns udfordringer. I praksis kan det betyde, at et barn, der f.eks. har det svært i store grupper, kan placeres ved et bord med færre børn, eller at nogle børn i løbet af dagen har brug for en pause. Barnet kan have behov for at trække sig fra en aktivitet eller pædagogen kan "bøje" aktiviteten for at støtte barnets deltagelsesmuligheder. I alle situationer er det vigtigt, at barnet ikke tages ud af fællesskabet, men som udgangspunkt er en betydningsfuld del af det børnefællesskab, der er i institutionen

Vi er bevidste om vores rolle i forhold til børnegruppen og det enkelte barn. Vi skal være til stede og guide ved behov. Som fagpersoner skal vi inddrage andre fagpersoner, der kan give sparring og hjælpe os med at få redskaber til hjælp for barnet.

Vi skal støtte og vejlede forældre til at hjælpe deres barn med de udfordringer, det har.

Eksempler fra hverdagen:

Én gang om måneden holder vi stuemøde, hvor vi bl.a. taler om eventuelle bekymringer for børnene. Vi sparrer med vores leder, og hvis de tiltag, vi har lavet, ikke er nok, har vi mulighed for at få hjælp udefra. Det kan være én, som observerer os og som sætter tingene i et nyt perspektiv. Det kan give anledning til nye måder at arbejde på og til at reflektere i fællesskab. Vi tilstræber at arbejde ud fra det princip, at det er os voksne, der skal ændre os eller de ting vi gør for at skabe udvikling for barnet. Hvis vi ændrer situationen, ændrer vi også det, der sker.

Hvis et barn viser tegn på at føle sig presset i de store fællesskaber, giver vi det lov til at trække sig. Det betyder, at det f.eks. kan få lov til at observere fællesskabet på afstand eller måske kun være deltagende i en lille del af samlingen.

Vi sidder oftest i mindre grupper, når vi laver aktiviteter eller leger med børnene. Det kan også være, at vi forlader grupperummet og går op i et af de mindre rum med få børn. Her vil vi så typisk tage udgangspunkt i ting, som barnet er optaget af og positionere os bag ved eller ved siden af barnet.

Vi giver også ofte børn, der har behov for det, et frirum, ved at de deltager i det praktiske sammen med en voksen og f.eks. forbereder eftermiddagsmåltidet.

Hvis vi ser, at et barn er meget rastløst og har svært ved at fordybe sig, er vi mere rammesættende. Her går vi foran barnet og er tydelige med, hvad vi ønsker under hensyn til vores vurdering af barnets behov. Barnet kan evt. få lov at vælge aktiviteten, men skal blive sammen med den voksne og være ved aktiviteten i et mindre tidsrum.

Vi vil hele tiden udfordre barnet, så det udvikler sig mest muligt. Det gør vi ved at være opmærksomme på barnets nærmeste udviklingszone. Det kan f.eks. være en motorikbane, som indeholder udfordringer, der tilgodegiver børnenes individuelle motoriske kompetencer. Det kan også være, at vi differentierer aktiviteterne, så de foregår på forskellige niveauer og herigennem skaber deltagelsesmuligheder for alle.

Sprogarbejdet i institutionen er med til at forbygge og mindske sprogudfordringer – også for de tosprogede børn. Vi er opmærksomme på, at børn har brug for mange gentagelser, og børn med to sprog skal have ordene gentaget lidt flere gange, idet det skal have to sprog til at fungere på samme tid. Det er vigtigt at være bevidst om, hvad ordenes sammensætning betyder for forståelsen. Hvis et barn kaldes et tosproget barn, er der en tendens til at tænke i udfordringer. Hvis man i stedet siger, at man har et barn med to sprog, ser man et

barn med kompetencer og muligheder. Ligeledes kan man have et handicappet barn eller et barn med et handicap. I disse to eksempler handler det om, hvad man fokuserer på. Er det det ekstra sprog eller er det barnet, man møder først og er det handicappet eller barnet, man ser? Barnet er hverken sit sprog eller sit handicap.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Da Genner Univers har dagtilbud og skole i de samme bygninger, er der stor mulighed for samarbejde mellem børnehaven og skolen. Ud over Aabenraa Kommunes procedure for overlevering mellem børnehaven og skole er der løbende sparring om kommende skolebørn fra efteråret, før de starter i skole. Her inddrages også relevante samarbejdspartnere. Det vurderes ved indsatser i året op til skolestart, om klasselæreren fra 0. kl. skal deltage i diverse møder og samtaler om børn, hvor særlige hensyn og tiltag er i fokus.

Refleksioner:

Overgangen mellem børnehaven og skole skal være tryk for børnene. Derfor er det også vigtigt, at børnene gradvist lærer noget om det læringsmiljø, de skal ind i. En af de ting, der giver børnene tryk, er, at de møder de lærere, de skal have, når de starter i skolen. Lærerne er gode til at komme ind i børnehaven og snakke med børn og personale.

At børnene deltager i skolestartgruppen, er med til, at de lærer at mestre de krav, de møder, når de starter i skole. Der skal være øget fokus på at udvikle færdigheder som at være selvhjulpne, at indgå i fællesskaber, konflikthåndtering, styrkelse af sociale kompetencer og udvikling gode relationer.

Eksempler fra hverdagen:

Gennem hele året er der et godt samarbejde med skolen. Vi bruger bl.a. skolens legeplads, bliver inviteret til teater osv.

Fra vinterferien før børnene starter i skole, inviteres de hver morgen, samt en eftermiddag om ugen ind i SFO'en for også på den måde at blive fortrolig med det område.

I børnehavens skolestartgruppe er der fokus på nye krav til børnenes færdigheder. De får lov til at øve sig i at være alene på legepladsen, at kunne sidde og koncentrere sig på en bunden opgave i længere tid, at lytte og modtage flere beskeder på én gang og at forstå og handle på en kollektiv besked mm.

Skolestartgruppen er samlet 2 formiddage hver uge, fra vinterferien og til skolestart. Her er der fokus på den gode start i skolen, som indeholder faste punkter og opgaver, der introducerer børnene til den hverdag, de vil møde i skolen.

Når gruppen er samlet, er der indlagte pauser, der er med til at styrke fællesskabet i gruppen. Aktiviteterne er selvvalgte, f.eks. leg i puderummet, spil i grupperummet, tegning eller klipping. Pauserne bliver efterfølgende evalueret af børnene på et smileybarometer. Her sætter børnene ord på, om pausen har været god eller mindre god/dårlig. Der er set en tydelig forbedring i gruppens interne dynamik, efter der er kommet ord på som f.eks. ” Det var en god pause, for jeg var med til at lege med X og Y” –” Det var godt, for jeg havde

en god leg med Z, og vi har aftalt at lege sammen i igen i næste pause". De dårlige oplevelser bliver mærkbart færre, når der kommer ord på.

Personalet i Genner er gode til at vidensdele med hinanden på kryds og tværs, så børnene hele tiden får de bedste muligheder for et godt læringsmiljø.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Refleksioner:

Inddragelse af samfundet hermed også lokalsamfundet er en vigtig del af børns dannelse. I Genner Univers bruger vi lokalsamfundet som aktivitets- og læringsmiljø. Vi arbejder efterfølgende ofte videre hjemme i institutionen, for på den måde at skabe sammenhæng mellem børnenes miljøer.

Som institution vil vi gerne gøre meget mere brug af lokalområdet. Både i form af at tage ud og opleve området og at der kommer besøg i institutionen fra folk i lokalområdet. F.eks. nogle, der kunne lave projekter med børnene eller fortælle om lokalområdet.

Eksempler fra hverdagen:

- Der gøres brug af lokal svømmehal
Her inddrages forældrene også, ved at der er en forælder med
- Gåture i området
giver muligheden for at snakke om den by, vi bor i. Vi møder ofte folk fra lokalområdet, når vi er ude at gå, f.eks. folk der er ude at lufte hund. Dette åbner for samtaler om, hvordan man skal gøre, hvis man gerne vil snakke med hunden. Gåturene er også en god mulighed for at inddrage den natur, der er omkring os
- Ved højtider
besøges kirken, dette giver mulighed om at snakke med børnene om kirken, præsten, kirkegården, om julen og andre traditioner
Børnene pynter juletræ i Genner hallen og i 2019 også i Mediehuset
Der laves julemarked i gården på skolen – børnene producerer forskellige produkter, som de sælger. Der er kaffe og kakao. Folk fra lokalområdet får her mulighed for at komme og besøge institutionen samt at mødes med andre fra lokalområdet
- Aftaler med lokale fra området
Vi har lov til at hente kastanjer i en have. Hos landmanden kan vi komme ud og se på dyr og traktorer. Vi benytter kulturelle tilbud som teater og bibliotek. Vi tager til Kalvø og på dyrskue. Vi besøger brandstationen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Howdan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Refleksioner:

De fysiske rammer for Genner Univers er en ”gammel” skole. Småbørnsgruppens lokaler er derfor ikke tænkt ind i en daginstitutionssammenhæng. Dette ses bl.a. andet ved, at vinduerne sidder meget højt, så børnene ikke naturligt har adgang til at se ud. Vi har bestilt to trapper, så børnene får mulighed for at komme op i vindueshøjde.

Vi arbejder løbende med, hvordan vi kan indrette og udnytte de forskellige lokaler, vi har til rådighed, så de bliver gode læringsmiljøer i hverdagen.

I det psykiske miljø tilrettelægger vi arbejdet med børnene i små grupper, så der er plads og rum til at det enkelte barn kan trives og udvikles. Vi er opmærksomme på den gode kommunikation og dialogen mellem os. Vi er bevidste om vores rolle som medskabere til et godt miljø, hvor man som barn, forældre og ansat føler sig velkommen og set. Vi samarbejder med forældrene om deres barns psykiske udvikling. Vi viser respekt for, at det er deres børn og dem, der kender deres barn bedst. Ofte ved de, når barnet ændrer adfærd før os, eller reagerer på noget, der er sket i institutionen. Vi vil indrette læringsmiljøer, som kan ændre karakter efter børnenes interesse. Det skaber genkendelighed, fordybelse og tryghed. Børnenes kreationer bliver udstillet på opslagstavler og ved at være ophængt i snore, hvor de kan danne grundlag for en samtale mellem børnene imellem og mellem voksne og børn.

Legepladsens æstetiske udformning er under løbende udvikling. Derudover er salen og hallen ved siden af institutionen oplagt til motorisk udfoldelse.

Eksempler fra hverdagen:

Til forældredag er der for nylig blevet lavet en tankstation, som er meget populær og bruges til ikke alene optankning af biler og motorcykler men også af børn og voksne. Det samme gælder for den tilhørende vasketal. Der er lavet en sansebane, og børnene har selv fået lov til at male legehuset.

På legepladsen undersøger vi, hvilke insekter/biller vi kan finde under en speciel træstub. Vi får mange snakke om livet under stubben, hver gang vi besøger den.

Garderoben i småbørnsgruppen er blevet opdelt i to, så der er plads, og det er lettere at holde orden. Det indbyder også til, at man passer på sine ting. Der er billeder af børnene på deres pladser og ugens ord fra ”Vi lærer sprog” er ophængt.

Vi benytter os af æstetiske udtryksformer, når vi f.eks. arbejder med temaet ”De tre Bukke Bruse”, hvor vi både kan tegne eventyret, læse det, spille det, og fortælle det. Når vi spiller det, bliver genstande i rummet til f.eks. en bro eller vandløb.

Børnene tegner årstiderne eller forskellige ting fra højtiderne på vinduerne, som er meget store.

Der er installeret lysdæmpere, som bl.a. bruges om morgenen til en rolig start på dagen.

Når vi danser til musik og mærker vores krop, flytter vi skillevæggen, så der bliver mere plads. Vi genbruger materialer eller bruger materialer på nye måder. Det kan være, at vi maler med gafler eller laver raslæg af toiletruller.

Der er billeder på alle kasser med legetøj, så børnene kan se, hvad der er i og spørge efter/pege på det, de gerne vil lege med. Det er også en fordel ift. oprydning, hvilket igen opfordrer til at passe på tingene, så de ikke forsvinder. Et puslespil, der mangler brikker, er f.eks. ikke noget værd.

Vi forsøger at forebygge mobning ved at arbejde med børnenes empati. Hvad gør dig glad og hvordan kan du gøre andre glade? Hvordan ser vi ud, når vi føler forskellige ting som vrede, glæde, sorg, angst osv. Det kan vi bl.a. bruge spejle til. Hos børnene i børnehaven kan det også handle om de følelser, der er i kroppen, og som man ikke kan se.

Der er skabt gode daglige rutiner omkring hygiejne – bl.a. det at vaske hænder.

I småbørnsgruppen er vi begyndt at hænge sange, som børnene selv har været med til at vælge, op på væggen. Børnene kan således være med til at vælge, hvad vi skal synge. Billederne inspirerer også til børnenes leg på andre tidspunkter af dagen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Småbørnsgruppen:

I dagligdagen hjælper vi det enkelte barn til at sætte ord på egne og andres handlinger, ønsker og følelser. Det gør vi f.eks. til samling, hvor barnet får mulighed for at være i fokus, skal vente på tur og ved at gøre erfaringer med medbestemmelse, når der skal vælges, hvilken sang der skal synges. Dette medvirker til, at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret, indgå i en demokratisk proces, hvor det lærer også at respektere andre, samt mærke sig selv som individ og del af et større fællesskab.

De aktiviteter, vi vælger, justeres efter det enkelte barn, sådan at alle børn gives mulighed for deltagelse i fællesskabet. Dette ses f.eks., når vi laver julegaver i forskellige sværhedsgrader med børnene. Vi forsøger at arbejde ud fra barnets nærmeste udviklingszone (jf. Vygotsky) og stilladserer (jf. Bruner) i det omfang, der er behov for det.

Vi arbejder på tværs af hele børnegruppen, og børnene er opmærksomme på hinandens forskelligheder (dreng/pige), baggrunde (bor forskellige steder) og familiekonstellationer (søskende, forældre og anden familie). I løbet af dagen, vil børnene møde udfordringer så som at skulle øve sig i at tage tøj af og på, at håndtere konflikter i bl.a. leg med andre og at udsætte egne behov ved at skulle vente på andre. Vi motiverer, guider og opmuntrer barnet, så det får troen på sig selv, og vi begejstres sammen med barnet, når det svære lykkes. Det er med til at understøtte barnets gåpåmod og forventninger til at kunne mestre andre udfordringer.

Vi forsøger at skabe rum til fordybelse ved bl.a. at dele børnene op i mindre grupper. Når vi er på tur, udvælger vi nogle de ting, som vi har fokus på, idet det skærper opmærksomheden, som er omdrejningspunktet for enhver fordybelse. Det gør vi også, når vi f.eks. anbringer tematæpperne i hjørnerne på stuen, hvor man kan være mere skærmet for andre aktiviteter.

Vi er i dialog med forældre om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling i hverdagen. Sammen med barnet fortæller vi forældrene de positive oplevelser, barnet har haft den dag.

Børnehaven:

Vi har i hverdagen fokus på at børnene skal udfordres, så der kan opstå succesoplevelser der kan være med til at styrke børnenes selvværd. Vi italesætter, støtter og fremhæver de ting, barnet er god til og har succes med (selvhjulpethed), og støtter/vejleder barnet i det, det har svært ved, f.eks. når det skal tage støvler af og på.

Vi har også fokus på kreative aktiviteter, hvor der er mulighed for at fordybe sig og fokusere på en enkelt ting. Her kan børnene gøre brug af/slippe fantasien løs. Når barnet viser en interesse for f.eks. en ting ude i naturen, følger vi barnets interesse. Dette medfører at barnet oplever sig betydningsfuldt.

Vi har fokus på, at - og hvordan vi taler pænt til hinanden, både barn-barn, barn-voksen, voksen-barn og voksen-voksen imellem.

Vi øver det at vente på tur (turtagning) med børnene.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Småbørnsgruppen:

Vores pædagogiske læringsmiljø støtter børnenes sociale udvikling, når vi hjælper børnene med at udvikle positive strategier til både at indgå i sociale samspil samt konflikthåndtering. Vi øver, hvordan gode hænder giver gode venner, og hvordan vi voksne kan guide barnet respektfuldt i en positiv retning i stedet for at irettesætte og skælde ud. Børnene lærer at spørge, om de skal bytte, når der er en ting de gerne vil lege med. Vi er opmærksomme på at fremhæve det enkelte barns ressourcer over for de andre børn, så de oplever, at fællesskab gør stærk.

Vi hjælper børnene med at forstå andre børns verbale og nonverbale sprog for at udvikle deres empatiske evner. Det gør vi både igennem sang/bevægelse, ved at se på os selv i spejlet og hinanden med forskellige ansigtsudtryk, og når vi kigger på billeder. Vi arbejder også med børnenes ordforråd, så de lærer at udtrykke sig om mange ting på forskellige måder, som også hjælper dem til at skabe gode relationer til andre.

Vi forsøger at være gode rollemodeller ved selv at sige tak for hjælpen til børnene og hinanden, og vi opmuntrer dem og hjælper dem, når de synes, det er svært at spørge, om de må være med i en leg.

Vi forsøger at hjælpe barnet til at udsætte sit behov, hvis det f.eks. gerne vil begynde på en leg lige som vi skal til at spise. Her kan vi give mulighed for at kunne udføre legen på et andet tidspunkt. Det er vigtigt for barnets tillid til os, at denne "aftale" overholdes efterfølgende, og at vi aldrig lover noget, vi ikke kan holde.

Vores måde at arbejde med den sociale udvikling på, hænger nøje sammen med kommunikation og sprog og barnets alsidige udvikling i alle former for aktiviteter i løbet af dagen.

Børnehaven:

Vi føler alle et ansvar for det gode fællesskab i børnehaven og finder styrke i vores forskelligheder. Det gør vi f.eks., når de ældste børn hjælper de yngste bl.a. med at få tøj på og på ture, og når vi venter på hinanden, bl.a. før og efter madpakker og når vi skal ud på legepladsen.

Vi øver turtagning – bl.a. når vi sidder ved bordet, og vi stiller åbne spørgsmål, som f.eks. hvad børnene syntes, var det sjoveste i hallen i dag. Herefter får børnene mulighed for både at fortælle og lytte til de andre børns oplevelser.

Vi hjælper børnene til selv at løse de små konflikter, og italesætter at "gode hænder giver gode venner". Vi øver sammen med børnene at aflæse hinandens ansigtsudtryk (glad, ked af det, sur, spændt osv.).

Vi hjælper de ældste børn til at være gode rollemodeller for de yngste.

Vi har en gruppe for de børn, der skal i skole (sommerfuglene). De har et program for sig selv hver tirsdag og torsdag formiddag, hvilket er med til at styrke de relationer, som de kan bygge videre på, når de skal i skole. Imens er de andre børn delt op i to mindre grupper, hvor der er fokus på et bestemt emne. På denne måde styrkes relationen også mellem disse børn. De oplever af at være en del af et mindre fællesskab.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Småbørnsgruppen:

Der arbejdes med børnenes kommunikation og sprogudvikling hele dagen. Dette foregår i de daglige rutiner såvel som i det tematiske sprogarbejde. I det fysiske læringsrum præsenteres børnene for skriftsprog og understøttende illustrationer ved billeder fra sprogarbejdet på væggen og gennem højtlesning. Hver dag indgår sang og sanglege og rim og remser som et led i det at kommunikere og at være sproglig opmærksom.

Vi er nysgerrige sammen med børnene og styrker dialogen ved at stille åbne spørgsmål ved brug af hv-ord.

Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem f.eks. en kalender, som bliver tilsendt og hængt op, hvor der informeres om ugens fokusord og andre aktiviteter. For børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og evt. tale/hørekonsulent, tosprogs konsulent og andre relevante faggrupper i et tværprofessionelt samarbejde.

Børnehaven:

Vi sørger for at bruge et alsidigt sprog og bruger synonymer for den samme ting, som f.eks. stol/taburet/skammel eller garderobe/plads for at øge børnenes ordforråd og sproglige opmærksomhed.

Vi bruger spil og lege i hverdagen til fokusområder omkring sproget, når vi f.eks. leger med forholdsord (Du skal nu stille dig foran træet, bag ved huset, imellem stolene osv.). Vi bruger vendespil til at øge ordforrådet, styrke hukommelsen og til at understøtte genkendelsen hos børnene.

Vi arbejder med dialogisk læsning og har også mange gode billedbøger placeret i børnehøjde på stuen. Vi bruger meget tid på rim og remser, musik og sanglege, da det sætter fokus på sproget og lyde, som er vigtigt ift. senere læsning.

Under måltider udforsker vi vores sanser, når vi snakker om maden, hvad den smager af, hvilken konsistens den har, hvordan den lugter, hvad den hedder og hvorfor, og hvor den kommer fra.

Vi øver i at tale på skift og lytte til hinanden.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Småbørnsgruppen:

Vores læringsmiljøer inde og ude giver mulighed for at barnet kan styrke og udfordre sin krop. Det at være udendørs styrker barnets rumlige sans, når det f.eks. bevæger sig i forskellige terræn. Ved brug af legeplads og naturen omkring os, skabes der varierede bevægelsesmuligheder. Vi er opmærksomme på at vores rum og regler ikke må sætte unødige begrænsninger for barnet. Vi har to rum at lave aktiviteter i og mulighed for at benytte skolens gamle sal til vild leg og aktiviteter. Det at børnene gerne må hoppe i vores sofa, som har fjedre, styrker deres grovmotorik, balance og koordinationsevne, ben- og rygmuskulatur og øger energiniveauet.

Vi deltager aktivt i bevægelseslege. På legepladserne er der også mulighed for at alle børn kan bruge og få udfordret deres kroppe. Hvad kan den? Hvordan fungerer den? Hverdagen tilrettelægges så barnet hele dagen får mange muligheder for at bruge sin krop og gøre sig erfaringer med den – f.eks. kravler barnet selv op på en stol, tager selv tøj på o.a. Børnene har mulighed for at deltage ved at iagttage, det de andre gør, ved selv at afprøve nye ting eller ved at få hjælp af et barn eller en voksen. Vi lader børnene øve risikovurdering samtidig med, at vi passer på, at det ikke bliver farligt.

Vi styrker sanserne, når vi smager på maden, når vi lytter til lydene omkring os, mærker på ting, som er bløde, hårde, våde, klistrede o.a. og lugter til ting, når vi er ude at gå. Vi mærker også, om noget stikker, gør ondt eller er varmt og koldt.

Vi styrker finmotorikken, når vi tegner, lægger puslespil, spiser med fingrene eller med gaffel, klipper, bladrer i bøger o.a.

Der er stort samspil mellem læreplanstemaerne kultur, æstetik og fællesskab og natur, udeliv og science

Børnehaven:

Vi går mange ture rundt i Genner, børnene får lov til at udfordre deres bevægelser og sanser ved at gå i ujævnt terræn (skov/krat mm.). Vi klatrer i træer, løber stærkt, går baglæns, sidelæns osv. Vi bruger ofte skolens legeplads, hvor der er mulighed for andre motoriske udfordringer. Når børnene leger ude, får de erfaring med forskellige sansemæssige indtryk – koldt/varmt, vådt/tørt, mudret.

Vi er i hallen om fredagen, hvor vi får pulsen op, laver gymnastik, leger med bolde, rullebræt og forskellige aktiviteter.

Vi har haft et forløb om kroppen – kroppens dele, læst om dem og lavet puslespil. Børnene har tegnet deres eget ansigt, og vi har lavet børneyoga.

Når der klippes, tegnes eller males, øves motorik og koordination også. Børnene mærker forskellige materialer som fingermaling, modellervoks, saltdej o.l.

Vi har maddage. Her bliver sanserne brugt – duften af maden, der tilberedes, følelsen af dej, der æltes og det at smage maden bagefter.

De ældste børn (Sommerfuglene) går til svømning hver anden torsdag.

Vi holder stillestund 30 minutter hver dag, hvor børnene får pulsen ned og slapper af.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Småbørnsgruppen:

Vi er på tur i området, hvor der både er skov og marker. Vi finder kriblekrabledyr i gamle stubbe og blade, vi kaster med blade og hilser på høns, køer, geder og heste. Vi tager på tur ud i naturen med det formål “bare” at være og for at gå på opdagelse og finde former, lyde og smage (brombær og slåen). Vi laver blomsterkrans om sommeren og samler kastanjer og æbler om efteråret. Vi følger børnenes spor, og understøtter deres naturlige nysgerrighed. Er det koldt/varmt? Fryser du? Blæser det og hvorfor? Hvad er det, vi kan

lugte? Hvordan smager det? Vi forsøger at undre os sammen med børnene, i stedet for kun at give dem svar.

Til måltidet taler vi f.eks. om æbler og kerner i kernehuset, vi prøver at tørre majs, vi har plukket for at se, om vi kan lave popcorn. Vi har poser med på tur bl.a. til affald, børnene finder, så de får en fornemmelse af at være med til at passe på naturen. Børnene får en begyndende matematisk opmærksomhed ved at vi måler dem og sammenligner deres højde og ved at tale om størrelser generelt. Vi taler om centrifugalkraft, når noget bliver slynget rundt. Vi tæller, finder store blade, små pinde, stort hul osv. Vi taler om vejret og sanser det.

Naturoplevelser i barndommen dækker alle læreplanstemaerne. Her indgår både den følelsesmæssige, den kropslige, den sociale, den kulturelle, den sproglige og den kognitive dimension.

Børnehaven:

Vi observerer naturens forandring året igennem (årstiderne), og vi undersøger naturfænomener (f.eks. hvordan opstår regnbuen? Hvornår kan vi få snevejr? Hvorfor er det nemmere at arbejde i vådt sand frem for tørt sand?). Noget af det kreative børnene laver er årstidsbestemt.

Vi tager på ture til skoven og stranden i skolens bus, og vi opholder os generelt meget i naturen, og inspireres bl.a. af naturstyrelsens materialer. Vi undersøger og taler om de små dyr, vi finder på vores vej og giver tid og plads til fordybelse samtidig med, at børnene lærer at være gode ved dyrene og passe godt på naturen.

Vi bruger "De 4 elementer" i vores arbejde med naturen (jord, ild, vand og luft). Vi laver eksperimenter med børnene, f.eks. med vand.

Vi laver mad i det fri/bålmad. Når vi laver mad, snakker vi om det, vi bruger i maden, f.eks. at er skal mel i brødet, og at melet kommer fra kornet, der er ude på marken.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Småbørnsgruppen:

Vi taler med børnene om hvem de er og om de forskellige familieformer, når det falder naturligt (dreng/pige, hvem bor hjemme hos dig? Bedsteforældre og andre nære relationer til familien). Vi synger om kroppen og humøret og laver sanglege. Alt dette er med til at understøtte barnets tilhørsforhold og til at forstå og respektere, at vi ikke er ens, og at der findes forskellige måder at organisere sig på i familier og fællesskaber.

Demokratiet er i fokus, og børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Vi laver forskellige aktiviteter i forbindelse med højtider som fastelavn (fastelavnsris og tøndemaling), påske (male æg på vinduerne), Sankt Hans (lave bål med heks) og jul (kirke, synger julesange/salmer, laver dekorationer med børnenes bedsteforældre).

I hverdagen gør vi brug af rim og remser og eventyr som f.eks. når De tre bukke Bruse fortælles og leges.

Vi tager på biblioteket til kunstdirkus, fejrer børnenes fødselsdage, kører med bussen, øver i at holde i hånd, når vi går tur m.m. Vi bruger måltidet som samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi spiser i små grupper, så der er tid til nærvær og dialog.

Vi vægter læsning, sang, musik. Bøgerne er tilgængelige for børnene, når de ønsker det. Rummene udsmykkes med børnenes egne kreationer, og vi er opmærksomme på æstetik i indretningen. Børnene har mulighed for at være kreative med forskellige materialer. De maler, tegner og leger med modellervoks.

Gennem kultur, æstetik og fællesskab understøttes både barnets alsidige personlige samt sociale udvikling. Barnet udvikler krop og sanser gennem kropslige og sansemotoriske aktiviteter samt bevægelseslege. Barnets kommunikative og sproglige kompetencer udvikles bl.a. gennem dialog, sang, musik, kreativitet og bevægelse. Ved at have fokus på kultur, æstetik og fællesskab i udelivet, understøttes barnets forståelse af natur, udeliv og science.

Børnehaven:

Vi deltager i aktiviteter arrangeret af "Kultur i rygsækken". Vi tager på tur ind til Aabenraa, og er på biblioteket, i biografen o.l. Vi læser bøger, vi holder biograf og ser film, og vi tager ud og ser teaterstykker.

Vi har flere traditioner, som vi fejrer hvert år, som f.eks. fastelavn, påske, Sankt Hans, høst, halloween og jul. Børnene laver ting, der kan sælges til det årlige julemarked i Genner Univers. Skolen laver Luciaoptog for os. Ved juleafslutning går vi hen til den lokale kirke, hvor præsten fortæller om juleevangeliet i børnehøjde. Vi har forældredage, bedsteforældredage mm.

På legepladsen benytter børnene sig ofte af muligheden for at bygge kanaler sammen i sandkassen og fylde dem med vand. De laver sandkager, og pynter dem med ting fra naturen.

Vi er nysgerrige sammen med børnene, og følger børnenes interesser. Vi bruger nærområdet omkring børnehaven meget, f.eks. på en gåtur, hvor der kan opstå mange samtaler om forskellige ting i naturen.

Vi danser til musik og leger stop dans. Vi synger sange/fagtesange. Vi laver kunst på forskellige kreative måder.

Når børnene har lavet nogle kreative produkter, taler vi ofte om former og farver. Tingene kan blive hængt op i institutionen som en "udstilling", så børnene kan se produkterne, men også så de kan vise dem frem for andre.

Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Arbejdet med at opbygge en evalueringskultur er en dynamisk proces, der hele tiden er under udvikling. Vi arbejder med at skabe et praksisfællesskab for medarbejdere, hvor refleksion og fælles undren er en natur-

lig del af kommunikationen. Vi evaluerer på forskellig vis i praksis i dagligdagen, på stue- og personalemøder, individuelt som medarbejder eller leder og i samarbejdet med forældre og ønsker fortsat at udvikle vores praksis ved at være nysgerrige og undersøgende. Evalueringen er både systematisk og spontan.

Den systematiske evaluering indeholder bl.a.:

Trivselsskemaer Småbørnsgruppen vurderer børnenes trivsel ud fra Topi (Tidlig opsporing og indsats), når de er 12,18 og 24 måneder.

Sprogvurderinger. Børnene sprogtestes som 3, 4 og 5 årige. Der afholdes efter testen samtale med forældrene om resultatet af testen og sprogindsatser for barnet i den kommende tid. De samlede testresultater for de tre årgange indgår som målepunkt i vores årlige evaluering af sprogindsatsen i institutionen.

Samtaler med forældre. Forældrene inviteres til samtaler om deres børns trivsel og læring, når børnene er hhv. 2½, 3, 4, og 5 år. Der er udarbejdet samtalskemaer til de fastlagte samtaler med forældrene. Skemaerne runder de seks læreplanstemaer, så der i samtalerne er fokus på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i forhold til de seks temaer.

Stuemøder 10 gange årligt. Den faste dagsorden er med til at rammesætte dialog, refleksion og samarbejde på møderne.

Teammøder 10 gange årligt, hvor ledelsen deltager. Følgende punkter på dagsordenen rammesætter evaluering, refleksion og udvikling:

- **Evaluering af indsats** i forhold til læringsmiljø for et enkelt barn eller børnegruppe
- **Kollegialrefleksion over praksiseksempler**
- **Evaluering vores arbejde med udviklingen af læringsmiljøer**, der fremmer børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse. I evalueringerne/refleksionerne indgår punkterne fra det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer
- **Evaluering af sammenhængen** mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evaluering sammen med fagpersoner fra forvaltningen i forhold til konkrete opgaver/tematikker.

Pædagogisk lørdag sammen med to andre børneuniverser i Aabenraa Kommune med et pædagogisk udviklingspunkt og mulighed for kollegial sparring.

Den spontane evaluering indeholder bl.a.:

Kollegial sparring i hverdagen

Sparring med ledelsen

Samtaler med forældre

Inddragelse af børnenes perspektiv i evalueringer

- **Observationer af børnenes interesse i både tilrettelagte og spontane aktiviteter og emner**
- **Observationer af om børnene bruger sprog og temaer fra tilrettelagte forløb i efterfølgende leg**

Dokumentation

Vi dokumenterer ved brug af:

Vækstmodellen

SMITTE-modellen

Hjernen og Hjertet

Billeder med tekst på Aula

Produkter fra forløb udstilles

I den daglige samtale med forældre - bl.a. hjælpes børn til at fortælles om dagens aktiviteter og hændelser

Årshjul, kalender og ugebrev

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Der er som skitseret ovenfor løbende evaluering af og opfølgning af arbejdet med den pædagogiske læreplan. På team- og stuemøder noteres refleksioner over og ændringer til læreplanen i forhold til de løbende evalueringer i referaterne fra møderne. Hver enkelt medarbejder noterer egne refleksioner fra dagligdagen. Nedenstående det fælles dokument, hvor alle løbende kan komme med refleksioner og ændringsforslag. Forslaget skrives ind og tages op på førstkomende stuemøde og/eller teammøde.

Dato	Vores/mine refleksioner	Ændringsforslag	Dato	Status på evt. ændringer

Refleksioner og ændringer samles en gang årligt (i december) og læreplanen tilrettes, så ved hvert årsskifte er en tilrettet pædagogisk læreplan.

